

Uppföljande granskning av pensionshantering och redovisning

Gällivare kommun

November 2023

Viktor Ahlzén, Projektledare & pensionsspecialist

Tom Ekberg, Kvalitetssäkrare & pensionsspecialist

Viktor Orrö, Projektmedarbetare & pensionsspecialist

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Gällivare kommun genomfört en uppföljande granskning av pensionshantering och pensionsredovisning. Granskningens syfte har varit att bedöma om kommunstyrelsen, genom efterföljsamhet till tidigare givna rekommendationer, säkerställer en ändamålsenlig hantering av pensioner, att det finns ändamålsenliga rutiner för pensionsadministration och att den interna kontrollen är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att:

- Kommunstyrelsen i **allt väsentligt** (trafikljus: grönt) säkerställt att det finns ändamålsenliga och tillförlitliga rutiner för rapportering av pensionsunderlag.
- Kommunstyrelsens interna kontroll i sammanhanget **inte helt** (trafikljus: gult) är tillräcklig.

Nedan ses bedömning per revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning
Finns ändamålsenliga rutiner för pensionsadministration och utbetalning av pensioner till anställda och förtroendevalda?	Ja
Är roller och ansvar avseende pensionsadministrationen tydliggjorda?	Delvis
Sker kontroller och avstämningar i syfte att säkerställa en korrekt pensionsredovisning?	Delvis
Har kommunstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa de avvikelser som framkom i tidigare granskning?	Delvis

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi:

- Att utöka befintliga rutinbeskrivningar med en tydligare rollfördelning och ansvarsfördelning över de olika ansvarsområdena när ordinarie befattningshavare ej finns tillgänglig att utföra sina arbetsuppgifter. Detta i syfte att minska personberoendet i pensionshanteringen och för att underlätta för effektiv överlämning av arbetsmoment, i samband med exempelvis sjukfrånvaro eller annat personalbortfall.
- Att uppgradera befintlig rutinbeskrivning till ett årshjul eller schema för arbete, avstämningar och kontroller som sker inom kommunen kopplat till pensionsskuld och ansvarsförbindelse. Ett sådant årshjul eller schema bör omfatta vilka arbetsuppgifter som skall utföras inom ramen för arbetet med pensionsredovisningen, samt när de skall utföras och av vem/vilken funktion.
- Att utveckla de rutinmässiga kontroller som idag utförs av pensionsgrundande lön enligt lönesystemet jämfört med fakturaspecifikation från KPA. Efter vår tidigare granskning har en förbättring skett genom att stickprovstester har upprättats. Eftersom genomfört datatest fortfarande påvisar ett antal avvikelser bedömer vi dock att dessa kontroller framöver är mest lämpliga att genomföra på samtliga individer och ej stickprovsvis.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor	5
Revisionskriterier	5
Avgränsning	5
Metod	5
Pensionsavtal inom kommunen	6
Granskningsresultat	7
Löpande pensionsadministration	7
lakttagelser	7
Bedömning	9
Roller och ansvar	10
lakttagelser	10
Bedömning	10
Pensionsskuld och ansvarsförbindelse	11
lakttagelser	11
Bedömning	12
Åtgärder sedan initial granskning av kommunens pensionshantering	13
Datatest - utförande och resultat	14
Samlad bedömning	15
Rekommendationer	15
Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi:	15
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	16

Inledning

Bakgrund

Pensionsavtalens komplexitet ställer höga krav på såväl rutiner och processer som den interna förståelsen av de avtal som tillämpas. Sammantaget innebär detta att en väl fungerande administration och god intern kontroll är högst väsentlig.

Gällivare kommuns pensionsskuld består av två delar:

- Skuld i balansräkningen, pensioner från och med år 1998
- Ansvarförbindelse, pensioner intjänade före år 1998

Under våren 2022 utförde PwC en granskning av Gällivare kommuns process för rapportering samt redovisning av pensioner. Granskningens fokus låg på att utreda och kartlägga kommunens interna kontroll och arbetsrutiner kopplade till pensionsadministration och pensionsredovisning. Granskningen avrapporterades i en skriftlig rapport med följande revisionella bedömningar:

- Kommunstyrelsen bedömdes **inte helt** säkerställt att det finns ändamålsenliga och tillförlitliga rutiner för rapportering av pensionsunderlag.
- Kommunstyrelsens interna kontroll i sammanhanget var **inte helt** tillräcklig.
- Kommunstyrelsen redovisade **i allt väsentligt** pensionsåtagandet i enlighet med lagstiftning (LKBR) samt rekommendationerna i RKR.

Vidare påvisade granskningen, i samband med test av rapporterad lönedata, ett antal avvikelser vilka inte kunde förklaras av kommunen i tid för granskningen. Revisorerna framhöll i sitt missiv att området framgent kommer att följas i syfte att följa upp kommunstyrelsens kontroll av dessa avvikelser.

Utöver ovan utmynnade granskningen även i ett antal rekommendationer till kommunen.

Revisorerna i Gällivare kommun har utifrån en bedömning av väsentlighet och risk beslutat att låta göra en uppföljande granskning av kommunens process för rapportering samt redovisning av pensioner. Detta för att undersöka om de rekommendationer som gavs i tidigare granskning har efterföljts, att identifierade avvikelser avhjälpats samt för att säkerställa en god och långsiktigt hållbar hantering av pensioner.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen, genom efterföljsamhet till tidigare givna rekommendationer, säkerställer en ändamålsenlig hantering av pensioner och att den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisionsfrågorna ligger som grund för att besvara syftet och ställs upp enligt följande:

- Finns ändamålsenliga rutiner för pensionsadministration och utbetalning av pensioner till anställda och förtroendevalda?
- Är roller och ansvar avseende pensionsadministrationen tydliggjorda?
- Sker kontroller och avstämningar i syfte att säkerställa en korrekt pensionsredovisning?
- Har kommunstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa de avvikelser som framkom i tidigare granskning?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. Revisionskriterier utgörs av Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR) samt kommunens styrande och stödjande dokument. Dessa lagar, föreskrifter, regelverk, fullmäktigebeslut, etc, utgör underlag till de bedömningsgrunder som uttrycks i revisionsfrågorna.

Avgränsning

Granskningsobjekt är Gällivare kommunstyrelse. Tester och kontroller omfattar underlag som ligger till grund för beräkning under perioden 2022-01-01 – 2022-12-31.

Metod

Granskningen har inledningsvis genomförts genom kartläggning av aktuella pensionsavtal inom kommunen.

Granskningen har därefter genomförts genom dokumentgranskning av tillgängliga rutiner, riktlinjer och policys inom kommunen. Rutiner och dokumentation har granskats genom verifiering av dokumenterade kontroller. Rapporteringen av pensionsmedförande löner har granskats genom analys av årsrapportering avseende pensionsavtalet KAP-KL.

Inom ramen för granskningen har intervju och dialog genomförts med:

- Kommunens två löne- och pensionsadministratörer
- Ekonomichef
- Personalchef

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Pensionsavtal inom kommunen

I detta kapitel presenteras en kort sammanfattning av de pensionsavtal som i dagsläget tillämpas inom Gällivare kommun. Baserat på intervjuer och skriftlig dokumentation från kommunen tillämpas följande pensionsavtal:

Pensionsavtal	Antal (ca)	Kategori
KAP-KL	1 501	Anställda
AKAP-KL	611	Anställda
OPF-KL	3	Förtroendevalda

- Gällivare kommun erbjuder inte löneväxling i nuläget.
- Gällivare kommun har bekräftat i intervjun att det inte finns anställda inom kommunen som omfattas av särskilda individuella pensionsavtal.
- Gällivare kommun har bekräftat i intervjun att man erbjuder anställda en så kallad Alternativ KAP-KL.
- Till kommunkoncernen hör helt eller delvis ett antal kommunala bolag. Dessa bolag behandlas inte i denna rapport.

Granskningsresultat

Löpande pensionsadministration

Revisionsfråga 1: Finns ändamålsenliga rutiner för pensionsadministration och utbetalning av pensioner till anställda och förtroendevalda?

lakttagelser

Skriftliga rutinbeskrivningar

I dokumentet "Rutin administration rapportering lönefiler" finns en övergripande beskrivning av de arbetsuppgifter som skall utföras inom ramen för arbetet med rapportering av löneuppgifter till KPA. Det framgår bland annat när löneuppgifter från lönesystemet skall tömmas inför rapportering, tillvägagångssätt vid rapportering av uppgifter till KPA (årskörning, halvårskörning och delårskörningar) samt rättning och korrigerings av felsignaler från KPA. I dokumentet "Årshjul 2023 Pension" framgår det också månadsvis vilka arbetsuppgifter som skall utföras inom ramen för administrationen.

I dokumenten "Rutin administration kontroller fakturor" och "Instruktion i Excel för kontroll av faktura för pensionspremier" finns tydliga beskrivningar och instruktioner över hur inkommande fakturor skall testas och kontrolleras mot uppgifter i lönesystemet.

I dokumentet "Rutin Pensioner" finns en övergripande beskrivning av ekonomiavdelningens arbete med pensioner, beställning av skuldberäkning från KPA samt bokföring av pensionsposter.

I dokumentet "Rutin, fakturor, attest" finns ett upprättat reglemente för attest som används inom Gällivare kommun vid betalning av premiefakturor avseende pension från KPA. I dokumentet tydliggörs riktlinjer, förhållningssätt samt vilka kontroller som skall utföras i samband med inkommande premiefakturor.

Rutin för avstämningar i lönesystemet

Gällivare kommuns lönesystem Personec P levereras av Visma och implementerades i kommunen år 2005. Pensionsmedförande lön genereras i systemet i enlighet med hur lönearter är kodade. En av kommunens två löne- och pensionsadministratörer agerar systemförvaltare för Personec P.

Löne- och pensionsadministratör återger att arbetet med kodning av lönearter sker genom den standardiserade guide som Visma erbjuder där färdiga lönearter finns på plats. Vid beställning av nya lönearter görs en beställning direkt till Visma där lönearterna markeras om de skall vara pensionsgrundande eller ej.

Rutin för avstämningar mot externa leverantörer

Gällivare kommun har ett avtal med KPA avseende pensionsadministration och förmedlingstjänst. Avtalet med KPA innebär bland annat att KPA ska beräkna pensionsavgift för avgiftsbestämd pension samt beräkna och betala ut pensioner till anställda och förtroendevalda. Gällivare kommun har också ett tilläggsavtal med KPA, kallat Politiker Plus. Tilläggsavtalet omfattar extra stöd inom pensionsadministration, rapportering, bevakning, service mm.

Årsfilen med underlag för årslöner för KAP-KL och underlag för månadslöner för juli - december för AKAP-KL skickas in till KPA under slutet av januari månad varje år. Årsfil med underlag för årslöner för förtroendevalda OPF-KL skickas i februari månad. Vidare skickas ytterligare underlag för AKAP-KL genom en halvårsfil i juli månad gällande månaderna januari - juni, tillsammans med uppdaterade anställningsdata för KAP-KL. KPA rekommenderar normalt att delårsfiler med uppdaterade anställningsdata bör skickas under flera tillfällen varje år. Löne- och pensionsadministratör uppger i intervju att kommunen på grund av tidsbrist inte skickar fler filer än den helårsfil och delårsfil som är obligatorisk att skicka. Vid intervjun framhålls dock att det finns en ambition om att framgent skicka extra filer med uppdaterade anställningsdata.

Processen börjar med att kommunens löne- och pensionsadministratör tillika systemförvaltare tar ut en fil innehållande löneuppgifter från lönesystemet Personec P. Löne- och pensionsadministratören kontrollerar loggfilen från Personec P efter eventuella fel innan filen laddas upp i KPAs internetkontor. Filen valideras och kvalitetssäkras av KPA som sedan skickar tillbaka en fellista innehållande eventuella påträffade fel. Påträffade fel rättas av löne- och pensionsadministratören och skickas sedan tillbaka till KPA för ny validering. Fellistor från tidigare år finns nedsparade i KPAs internetkontor. Rättelser sparas dock inte. Som tidigare nämnt finns ett antal rutinbeskrivningar upprättade där delar av processen för rapportering av uppgifter till KPA finns dokumenterade.

Enligt avtal har KPA åtagit sig att bevaka registrerade arbetstagares, tidigare avgångna arbetstagares och efterlevandes rätt till pension enligt KAP-KL och tidigare avtal och reglementen. KPA ska meddela Gällivare kommun i god tid före avgångstidpunkten. KPA ska också bevaka andra pensionsförmåner, t.ex. inkomstbevakning för de som uppbär garantipension, visstidspension, särskild avtalspension enligt KAP-KL samt pension enligt övriga reglementen. Vidare ska Gällivare kommun motta en årlig bevakningslista för de arbetstagare som ej uppnått 1% av inkomstbasbeloppet i årlig pensionsavgift.

Kontroll av premiefakturor från KPA

I samband med att fakturor gällande avgiftsbestämd pension från KPA inkommer och skall betalas utförs normalt kontering och kontrollattest av kommunens löne- och pensionsadministratör. Det uppges i intervjun att man i detta steget tittar på fakturans totala belopp och jämför rimlighet mot tidigare inkomna fakturor. Mer detaljerade

stickprover utförs ej. Vid misstanke om felaktigt fakturerat belopp undersöks dock fakturan närmare. Efter kontroll av kommunens löne- och pensionsadministratör skickas fakturorna vidare till kommunens personalchef för slutattest. Skriftlig rutinbeskrivning över processen finns som tidigare nämnts i dokumentet "Rutin, fakturor, attest".

Rutin för administration av löneväxling

Gällivare kommun erbjuder i dagsläget inte löneväxling.

Rutin för hantering av särskilda avtal/tillägg

Pensionsbestämmelserna i OPF-KL gäller inte för förtroendevald som vid tillträdet av sitt uppdrag har uppnått i 32 a § LAS angiven ålder. OPF-KL upphör att gälla för förtroendevald som får fortsatt uppdrag vid ny mandatperiod vid val efter 2014 om denne uppnått i 32 a § LAS angiven ålder. Förtroendevald som uppnår i 32 a § LAS angiven ålder under pågående mandatperiod har dock rätt till pensionsavsättning under mandatperioden.

Löne- och pensionsadministratör gör kontinuerliga manuella kontroller av eventuella nytillträdda förtroendevalda politiker. Vid ålder över i 32 a § LAS angiven ålder markeras den förtroendevalda med "ej pensionsrätt" i lönesystemet Personec P. Hanteringen finns beskriven och dokumenterad i filen "Kontroll ej pensionsrätt efter 67 år (OPF)".

Bedömning

Finns ändamålsenliga rutiner för pensionsadministration och utbetalning av pensioner till anställda och förtroendevalda?

Ja.

Vår bedömning grundar sig på att berörda medarbetare inom Gällivare kommun har en tillfredsställande kompetens inom de pensionsavtal som tillämpas inom kommunen. Vidare grundar sig vår bedömning på att det finns väl utarbetade rutiner för samtliga moment inom kommunens pensionsadministration. Det finns väl utvecklade rutinbeskrivningar samt ett årshjul som sammanfattar ansvarsområden och i stort sett samtliga arbetsuppgifter som utförs inom ramen för arbetet med pensionsadministration inom kommunen. Tester och kontroller som utförs framgår också av rutinbeskrivningarna.

Roller och ansvar

Revisionsfråga 2: Är roller och ansvar avseende pensionsadministrationen tydliggjorda?

Iakttagelser

Löpande pensionsadministration och rapportering kopplat till pension avseende anställda och förtroendevalda utförs i första hand av kommunens två löne- och pensionsadministratörer. Dessa ansvarar också för kontroll och mottagsattest för inkommande premiefakturer från KPA, vilka sedan beslutsattesteras av personalchef.

Gällivare kommuns ekonomichef ansvarar för pensionsredovisning, prognoser, budget och annan administration kopplat till pensionsskuld och ansvarsförbindelse.

Viss ansvarsfördelning finns dokumenterad i kommunens uppsatta rutinbeskrivningar. I övrigt finns ingen närmare detaljerad uppdelning mellan ansvarig personal för de arbetsmoment som utförs. I nuläget finns inte heller någon plan för överlämning vid avslutad anställning eller långvarig sjukskrivning. Det finns inte heller några andra anställda än de ovan nämnda som har djupare kännedom om de arbetsmoment och rutiner som finns kopplat till pensionsadministration och pensionsredovisning.

Bedömning

Är roller och ansvar avseende pensionsadministrationen tydliggjorda?

Delvis.

Vår bedömning baseras på att berörda medarbetare inom Gällivare kommun har en tillfredsställande kännedom om de arbetsuppgifter som i dagsläget utförs inom ramen för pensionsadministrationen och pensionsredovisningen. Kommunen har också visst stöd från KPA för att upprätthålla administrativa rutiner, vilka också enligt kommunen är behjälpliga när de kontaktas. Som tidigare nämnts finns viss ansvarsfördelning dokumenterad i kommunens uppsatta rutinbeskrivningar.

Någon plan för överlämning av arbetsuppgifter inför avslutad anställning eller vid långvarig sjukskrivning finns inte. Detta ser vi som en brist. Det finns inte heller andra anställda inom Gällivare kommun, än de som omnämns i iakttagelserna, som har kännedom om de arbetsmoment som utförs kopplat till pensionsadministration.

Utvecklingsområde för framtiden menar vi därför rör att:

- Utöka befintliga rutinbeskrivningar med en tydligare rollfördelning och ansvarsfördelning över de olika ansvarsområdena när ordinarie befattningshavare ej finns tillgänglig att utföra sina arbetsuppgifter. Detta i syfte att minska personberoendet i pensionshanteringen och för att underlätta för effektiv överlämning av arbetsmoment, i samband med exempelvis sjukfrånvaro eller annat personalbortfall.

Pensionseskuld och ansvarsförbindelse

Revisionsfråga 3: Sker kontroller och avstämningar i syfte att säkerställa en korrekt pensionsredovisning?

lakttagelser

Genomgång av kommunens kontroller och avstämningar

På uppdrag av kommunen beräknar KPA pensionseskuld och ansvarsförbindelse. Beräkningen baseras bland annat på de uppgifter som inrapporteras av kommunen.

Vid större förändringar av pensionseskulden efter den senaste perioden rapporterar KPA orsaken till förändringen till kommunen. Det kan exempelvis handla om generella lönelöft inom en yrkeskategori som genererat en pensionseskuldsökning över det normala.

Gällivare kommun beställer normalt prognoser över pensionsförpliktelserna och pensionskostnaderna två gånger per år, vilket vanligen sker i samband med delårsrapport och i samband med årsbokslut. Ekonomichefen, som i störst utsträckning ansvarar för arbetet, uppger i intervju att extra prognoser ibland beställs i samband med speciella händelser som kan ha en signifikant inverkan på pensionseskulden.

Prognoserna inhämtas från KPAs internetkontor KPA direkt. Ekonomichefen analyserar prognoserna och undersöker rimligheten i förändringen av ansvarsförbindelse och pensionsavsättning över tid, där man stämmer av balansposterna mot tidigare inkomna prognoser för att säkerställa rimlighet. Avstämningarna görs på total nivå och aldrig på enstaka individer. Om större avvikelser uppstår så utreds de underliggande orsakerna till dessa tillsammans med KPA.

Ekonomichefen uppger i intervju att kommunen har bra överblick över eventuella händelser som kan påverka kommunens pensionsförpliktelser och att kommunen i dessa fall, som nämnts ovan, beställer extra kontroller och analyser över pensionsförpliktelserna från KPA.

Som tidigare nämnts finns delar av arbetet kopplat till kommunens pensionseskuld och ansvarsförbindelse dokumenterat i filen "Rutin Pensioner".

Bedömning

Sker kontroller och avstämningar i syfte att säkerställa en korrekt pensionsredovisning?

Delvis.

Gällivare kommuns ekonomichef ansvarar för arbetet som utförs kopplat till kommunens pensionsskuld och ansvarsförbindelse. Vår bedömning är att denna personal har god förståelse för pensionsskuldsredovisning och kunskap för att förstå och tolka underlag från KPA.

Vi bedömer vidare att det sker rutinmässiga kontroller och avstämningar i syfte att säkerställa en korrekt pensionsredovisning inom Gällivare kommun. Utförda avstämningar av pensionsskulden noteras i en upprättad excelfil. Delar av arbetet finns också beskrivet i dokumentet "Rutin Pensioner". Dokumentet är väldigt övergripande och innehåller inga detaljerade beskrivningar över arbetet som utförs.

Utvecklingsområde för framtiden menar vi därför är:

- Att uppgradera befintlig rutinbeskrivning till ett årshjul eller schema för arbete, avstämningar och kontroller som sker inom kommunen kopplat till pensionsskuld och ansvarsförbindelse. Ett sådant årshjul eller schema bör omfatta vilka arbetsuppgifter som skall utföras inom ramen för arbetet med pensionsredovisningen, samt när de skall utföras och av vem/vilken funktion.

Åtgärder sedan initial granskning av kommunens pensionshantering

Revisionsfråga 4: Har kommunstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa de avvikelser som framkom i tidigare granskning?

I den granskning av pensionshanteringen och pensionsredovisningen i Gällivare kommun som utfördes av PwC under våren 2022 gavs tre rekommendationer. Rekommendationerna gavs i syfte att stärka den interna kontrollen och i förlängningen avhjälpa de avvikelser som uppkom i testet som utfördes avseende rapporterad pensionsgrundande lönedata. Nedan presenteras de givna rekommendationerna samt en bedömning av hur väl kommunen har följt dessa.

Rekommendation 1: Att kommunstyrelsen genom styrning tillser att det införs rutiner avseende tester och kontroller av data i samband med rapportering till KPA för att undvika felaktigheter i rapporteringen. Vår bedömning är att sådana rutiner lämpligen kan kompletteras med instruktion över hur testet eller kontrollen skall utföras, nominella krav på storlek av stickprover samt dokumentation av resultatet av genomförda kontroller. Det bör också framgå vem som utför testerna samt vem som kontrollerar resultaten.

Bedömning

Sedan den initiala granskningen har nya skriftliga rutinbeskrivningar upprättats för flera av de arbetsuppgifter som utförs inom ramen för pensionsadministrationen. I vissa av dessa finns beskrivningar av kontroller och tester som skall utföras. Det beskrivs även till viss del hur kontrollerna skall utföras. Krav på storlek avseende stickprover framgår också. Vår bedömning är att kommunen har följt rekommendationen.

Rekommendation 2: Att kommunstyrelsen säkerställer att processen systematiseras, lämpligen genom att det upprättas ett övergripande årshjul för allt arbete kopplat till pensionsadministration. Ett sådant årshjul bör omfatta årets alla arbetsuppgifter, när dessa skall utföras samt roller och ansvar i denna process.

Bedömning

Vår bedömning är att kommunen sedan den initiala granskningen har gjort flertalet initiativ för att förbättra den pensionsadministrativa processen. Flertalet skriftliga rutinbeskrivningar har upprättats för olika pensionsadministrativa moment. Gällivare kommun har även upprättat dokumentet "Årshjul 2023 Pension" där det månadsvis framgår vilka arbetsuppgifter som skall utföras inom ramen för administrationen. Vår bedömning är att kommunen har följt rekommendationen.

Rekommendation 3: Att kommunstyrelsen genom styrning tillser att skriftliga rutinbeskrivningar upprättas för det administrativa arbetet samt de avstämningar och kontroller som sker inom kommunen kopplat till pensionsskuld och ansvarsförbindelse. Detta i syfte att kunna återskapa genomförda processer och för en ökad historisk spårbarhet av fel som utförda kontroller och avstämningar visar. Här menar vi att sådana

rutiner bör omfatta vilka arbetsuppgifter som skall utföras inom ramen för arbetet med pensionsredovisningen, samt när de skall utföras och av vem.

Bedömning

En skriftlig rutinbeskrivning avseende processen har upprättats sedan PwCs initiala granskning. Delar av arbetet finns beskrivet i dokumentet "Rutin Pensioner". Dock är dokumentet, som tidigare nämnts, väldigt övergripande och innehåller inga detaljerade beskrivningar över arbetet som utförs. Vår bedömning är att kommunen inte helt följt rekommendationen.

Sammantagen bedömning - Har kommunstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa de avvikelser som framkom i tidigare granskning?

Delvis.

Datatest - utförande och resultat

Vi har avseende pensionsavtalet KAP-KL jämfört kommunens pensionsgrundande löner avseende 2022 enligt lönesystemet med pensionsgrundande årslön enligt årsfakturaspecifikation från KPA avseende 2022. Totalt avser detta cirka 1 500 individer och vi identifierade vid granskningen 91 avvikelser. Majoriteten av dessa avser individer där den pensionsgrundande lönen i lönesystemet avviker från den pensionsgrundande lönen som anges på fakturaspecifikationen från KPA.

Vidare avser ett antal av avvikelserna individer som finns med i utdraget i lönesystemet men inte på fakturaspecifikationen från KPA, trots att dessa skall uppbära KAP-KL tjänstepension.

Samtliga avvikelser har delgivits kommunen för vidare analys.

Utvecklingsområde för framtiden menar vi därför är:

- Att utveckla de rutinmässiga kontroller som idag utförs av pensionsgrundande lön enligt lönesystemet jämfört med fakturaspecifikation från KPA. Efter vår tidigare granskning har en förbättring skett genom att stickprovstester har upprättats. Eftersom genomfört datatest fortfarande påvisar ett antal avvikelser bedömer vi dock att dessa kontroller framöver är mest lämpliga att genomföra på samtliga individer och ej stickprovsvis.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Gällivare kommun genomfört en uppföljande granskning av kommunens process för rapportering samt redovisning av pensioner.

Granskningens syfte har varit att bedöma om kommunen har ändamålsenliga och tillförlitliga rutiner för rapportering av pensionsunderlag avseende aktuella pensionsplaner och som säkerställer en tillräcklig intern kontroll. Vidare har syftet varit att bedöma om kommunstyrelsen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa de avvikelser som framkom i tidigare granskning.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att:

- Kommunstyrelsen **i allt väsentligt** (trafikljus: grönt) säkerställt att det finns ändamålsenliga och tillförlitliga rutiner för rapportering av pensionsunderlag.
- Kommunstyrelsens interna kontroll i sammanhanget **inte helt** (trafikljus: gult) är tillräcklig.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi:

- Utöka befintliga rutinbeskrivningar med en tydligare rollfördelning och ansvarsfördelning över de olika ansvarsområdena när ordinarie befattningshavare ej finns tillgänglig att utföra sina arbetsuppgifter. Detta i syfte att minska personberoendet i pensionshanteringen och för att underlätta för effektiv överlämning av arbetsmoment, i samband med exempelvis sjukfrånvaro eller annat personalbortfall.
- Att uppgradera befintlig rutinbeskrivning till ett årshjul eller schema för arbete, avstämningar och kontroller som sker inom kommunen kopplat till pensionsskuld och ansvarsförbindelse. Ett sådant årshjul eller schema bör omfatta vilka arbetsuppgifter som skall utföras inom ramen för arbetet med pensionsredovisningen, samt när de skall utföras och av vem/vilken funktion.
- Att utveckla de rutinmässiga kontroller som idag utförs av pensionsgrundande lön enligt lönesystemet jämfört med fakturaspecifikation från KPA. Efter vår tidigare granskning har en förbättring skett genom att stickprovstester har upprättats. Eftersom genomförd datatest fortfarande påvisar ett antal avvikelser bedömer vi dock att dessa kontroller framöver är mest lämpliga att genomföra på samtliga individer och ej stickprovsvis.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning
1. Finns ändamålsenliga rutiner för pensionsadministration och utbetalning av pensioner till anställda och förtroendevalda?	Ja Vår bedömning grundar sig på att berörda medarbetare inom Gällivare kommun har en tillfredsställande kompetens inom de pensionsavtal som tillämpas inom kommunen. Vidare grundar sig vår bedömning på att det finns väl utarbetade rutiner för samtliga moment inom kommunens pensionsadministration. Det finns väl utvecklade rutinbeskrivningar samt ett årshjul som sammanfattar ansvarsområden och i stort sett samtliga arbetsuppgifter som utförs inom ramen för arbetet med pensionsadministration inom kommunen. Tester och kontroller som utförs framgår också av rutinbeskrivningarna.
2. Är roller och ansvar avseende pensionsadministrationen tydliggjorda?	Delvis Vår bedömning baseras på att berörda medarbetare inom Gällivare kommun har en tillfredsställande kännedom om de arbetsuppgifter som i dagsläget utförs inom ramen för pensionsadministrationen och pensionsredovisningen. Kommunen har också visst stöd från KPA för att upprätthålla administrativa rutiner, vilka också enligt kommunen är behjälpliga när de kontaktas. Som tidigare nämnts finns viss ansvarsfördelning dokumenterad i kommunens uppsatta rutinbeskrivningar. Någon plan för överlämning av arbetsuppgifter inför avslutad anställning eller vid långvarig sjukskrivning finns inte. Detta

ser vi som en brist. Det finns inte heller andra anställda inom Gällivare kommun, än de som omnämns i iakttagelserna, som har kännedom om de arbetsmoment som utförs kopplat till pensionsadministration.

3. Sker kontroller och avstämningar i syfte att säkerställa en korrekt pensionsredovisning?

Delvis

Gällivare kommuns ekonomichef ansvarar för arbetet som utförs kopplat till kommunens pensionsskuld och ansvarsförbindelse. Vår bedömning är att denna personal har god förståelse för pensionsskuldsredovisning och kunskap för att förstå och tolka underlag från KPA. Vi bedömer vidare att det sker rutinmässiga kontroller och avstämningar i syfte att säkerställa en korrekt pensionsredovisning inom Gällivare kommun. Utförda avstämningar av pensionsskulden noteras i en upprättad excelfil. Delar av arbetet finns också beskrivet i dokumentet "Rutin Pensioner". Dokumentet är väldigt övergripande och innehåller inga detaljerade beskrivningar över arbetet som utförs.

4. Har kommunstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa de avvikelser som framkom i tidigare granskning?

Delvis

2023-11-28

Viktor Ahlzén

Erik Jansen

Projektledare

Uppdragsledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av revisorerna i Gällivare kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från 2023-02-23. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: Erik Theo Christoffer Jansen

Erik Jansen

2023-12-04 11:49:16 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 84.17.219.58